

Arte belga

Del impresionismo
a Magritte
/ Musée d'Ixelles

René Magritte, *El donante feliz*, 1966. Óleo sobre lienzo, 55,5 x 45,5 cm. Adquirido en 1966. Musée d'Ixelles (Bruselas) © René Magritte, VEGAP, València, 2023

CASTELLANO	3
VALENCIÀ	6
ENGLISH	9

Arte belga

Del impresionismo
a Magritte
/ Musée d'Ixelles

A través de más de setenta obras, procedentes del Musée d'Ixelles de Bruselas, esta exposición ofrece un completo y singular panorama que permite indagar en las principales tendencias plásticas desarrolladas en Bélgica desde el *fin-de-siècle* hasta los años cuarenta del siglo XX. En este período de intensa búsqueda de modernidad, el arte belga presenta influencias internacionales y características específicamente locales, y se significa sobre todo por sus propuestas avanzadas, el atrevimiento creativo y la tensión entre el profundo apego a la realidad y la propensión a la imaginación desbordante. Un arte que destacó por su libertad creativa, el color deslumbrante y sus atmósferas enigmáticas.

Del realismo al paisaje moderno

El recorrido comienza en la segunda mitad del siglo XIX, momento en que, desde el realismo y el paisaje naturalista, se inicia en Bélgica el arte moderno bajo la influencia de los principales centros artísticos europeos, especialmente Francia, cuyos autores más insignes expondrán en Bruselas de forma habitual durante varios decenios.

Sobre una tradición local de apego a lo real, la influencia de Gustave Courbet y su revolucionaria pintura naturalista, franca y cruda, y de la escuela de Barbizon y su interés por el paisaje rural despojado y directo estimuló un arte belga centrado en temáticas de la vida moderna, urbana y campesina, que derivará hacia un realismo social a finales de la centuria en artistas como Constantin Meunier, Charles Degroux o Eugène Laermans.

El interés por la naturaleza en pintores como Hippolyte Boulenger o Louis Artan marcó el punto de partida para una exploración del paisaje local, en la que la pintura se fue haciendo cada vez más gestual y libre en su técnica, como antesala de las tendencias impresionistas posteriores.

El impresionismo y sus derivaciones

En el desarrollo de una innovadora pintura de paisaje desempeñaron un papel fundamental grupos como el *Cercle des XX* (activo entre 1883 y 1893) y la *Libre Esthétique* (1893-1914), en cuyos salones expusieron todos los maestros de referencia del arte moderno francés, desde el impresionismo a las primeras vanguardias.

En este contexto fue fundamental el papel de Octave Maus, coleccionista (a él pertenecieron varias de las obras de la exposición), crítico y animador imprescindible de la escena cultural bruselense en su búsqueda de renovación.

Inspirados por estos referentes y ávidos de modernidad, en la década de 1880 numerosos artistas belgas se dejarán seducir por las experimentaciones con la luz y el color con la técnica de los impresionistas o los puntillistas, desarrollando una pintura luminista propia que representa un momento capital del arte en Bélgica en manos de artistas como Théo van Rysselberghe, Willy Finch, Anna Boch, Émile Claus e incluso del español Darío de Regoyos. Junto a ellos, merece especial mención la obra de James Ensor, a medio camino entre el impresionismo y el expresionismo, marcada por una cierta extravagancia en las temáticas y por un estilo colorista muy personal.

Del simbolismo a las vanguardias

Frente a las opciones de signo realista e impresionista, orientadas en la observación de la vida de un país en plena industrialización y en las experiencias de una pintura atmosférica, la sugerente estética simbolista y su desapego a la realidad anticipan a finales del XIX, en artistas como Fernand Khnoff, Félicien Rops o Léon Spilliaert, una de las señas de identidad más destacada del arte belga: su gusto por mundos oníricos e inquietantes, que el surrealismo llevará a su capítulo más brillante.

Con el simbolismo y su ruptura con la descripción de la realidad imperante hasta el momento en el arte belga, se abre la puerta a una vanguardia propia que, en las primeras décadas del siglo XX se adentrará en nuevos territorios. Así, Rik Wouters, Louis Thévenet o Jos Albert apuestan por un uso radical del color puro, derivado del fauvismo francés. Por su parte, el expresionismo se centra en escenas rurales e intimistas, de colores terrosos y de formas duras y simples (en las que también se refleja el cubismo) o incluso naïfs.

Surrealismo

Cumbre del arte europeo del siglo XX, el surrealismo belga está representado en la muestra con sus dos máximos exponentes: René Magritte y Paul Delvaux.

Desde finales de los años veinte, Magritte despliega en sus obras un asombroso y lírico universo figurativo, donde seres, objetos y escenarios entablan relaciones que escapan a la lógica. Entregado su creador a la más absoluta libertad creativa, sus pinturas enigmáticas retan al espectador que busca descifrar los códigos ocultos, por ejemplo, tras sus inconfundibles siluetas masculinas con sombrero.

Delvaux, por su parte, ambienta sus composiciones con una escenografía teatral que evoca la arquitectura clásica, ocupada por figuras femeninas desnudas e impasibles, y que unidos conforman un mundo onírico desconcertante, inmóvil y silente, en algún punto entre el sueño y la realidad.

L'art belga

Del impressionisme
a Magritte

/ Musée d'Ixelles

A través de més de setanta obres, procedents del Musée d'Ixelles de Brussel·les, aquesta exposició ofereix un complet i singular panorama que permet indagar en les principals tendències plàstiques desenvolupades a Bèlgica des del *fin-de-siècle* fins als anys quaranta del segle XX. En aquest període d'intensa cerca de modernitat, l'art belga presenta influències internacionals i característiques específicament locals, i se significa sobretot per les seues propostes avançades, l'atreviment creatiu i la tensió entre la profunda inclinació a la realitat i la propensió a la imaginació desbordant. Un art que va destacar per la seua llibertat creativa, el color enlluernador i les seues atmosferes enigmàtiques.

Del realisme al paisatge modern

El recorregut comença en la segona meitat del segle XIX, moment en què, des del realisme i el paisatge naturalista, s'inicia a Bèlgica l'art modern sota la influència dels principals centres artístics europeus -especialment França, els autors dels quals més insignes exposaran a Brussel·les de manera habitual durant diversos decennis-.

Sobre una tradició local d'inclinació al real, la influència de Gustave Courbet i la seua revolucionària pintura naturalista, franca i crua, i de l'escola de Barbizon i el seu interès pel paisatge rural despullat i directe va estimular un art belga centrat en temàtiques de la vida moderna, urbana i camperola, que derivarà cap a un realisme social a la fi de la centúria en artistes com Constantin Meunier, Charles Degroux o Eugène Laermans.

L'interés per la naturalesa en pintors com Hippolyte Boulenger o Louis Artan va marcar el punt de partida per a una exploració del paisatge local, en la qual la pintura es va anar fent cada vegada més gestual i lliure en la seua tècnica, com a avantsala de les tendències impressionistes posteriors.

L'impressionisme i les seues derivacions

En el desenvolupament d'una innovadora pintura de paisatge van exercir un paper fonamental grups com el *Cercle des XX* (actiu entre 1883 i 1893) i la *Libre Esthétique* (1893-1914), en els salons dels quals van exposar tots els mestres de referència de l'art modern francès, des de l'impressionisme a les primeres avantguardes. En aquest context va ser fonamental el paper d'Octave Maus, col·leccionista (a ell van pertànyer diverses de les obres de l'exposició), crític i animador imprescindible de l'escena cultural brussel·lesa en la seua cerca de renovació.

Inspirats per aquests referents i àvids de modernitat, en la dècada de 1880 nombrosos artistes belgues es deixaran seduir per les experimentacions amb la llum i el color amb la tècnica dels impressionistes o els puntillistes, desenvolupant una pintura luminista pròpia que representa un moment capital de l'art a Bèlgica en mans d'artistes com Théo van Rysselberghe, Willy Finch, Anna Boch, Émile Claus i fins i tot de l'espanyol Darío de Regoyos. Juntament amb ells, mereix especial menció l'obra de James Ensor, a mig camí entre l'impressionisme i l'expressionisme, marcada per una certa extravagància en les temàtiques i per un estil colorista molt personal.

Del simbolisme a les avantguardes

Enfront de les opcions de signe realista i impressionista, orientades en l'observació de la vida d'un país en plena industrialització i en les experiències d'una pintura atmosfèrica, la suggeridora estètica simbolista i el seu despreniment a la realitat anticipen a la fi del XIX, en artistes com Fernand Khnoff, Félicien Rops o Léon Spilliaert, una de les senyes d'identitat més destacada de l'art belga: el seu gust per mons onírics i inquietants, que el surrealisme portarà al seu capítol més brillant.

Amb el simbolisme i la seua ruptura amb la descripció de la realitat imperant fins al moment en l'art belga, s'obri la porta a una avantguarda pròpia que, en les primeres dècades del segle XX s'endinsarà en nous territoris. Així, Rik Wouters, Louis Thévenet o Jos Albert aposten per un ús radical del color pur, derivat del fauvisme francès. Per part seua, l'expressionisme se centra en escenes rurals i intimistes, de colors terrosos i de formes dures i simples (en les quals també es reflecteix el cubisme) o fins i tot naïfs.

Surrealisme

Cim de l'art europeu del segle XX, el surrealisme belga està representat en la mostra amb els seus dos màxims exponents: René Magritte i Paul Delvaux.

Des de finals dels anys vint, Magritte desplega en les seues obres un sorprenent i líric univers figuratiu, on éssers, objectes i escenaris entaulen relacions que escapen a la lògica. Consagrat el seu creador a la més absoluta llibertat creativa, les seues pintures enigmàtiques repton l'espectador que cerca desxifrar els codis ocults, per exemple, després de les seues inconfusibles siluetes masculines amb barret.

Delvaux, per part seua, ambienta les seues composicions amb una escenografia teatral que evoca l'arquitectura clàssica, ocupada per figures femenines nues i impassibles, i que units conformen un món oníric desconcertant, immòbil i silent, en algun punt entre el somni i la realitat.

Belgian art

From impressionism
to Magritte

/ Musée d'Ixelles

Through more than seventy works from the Musée d'Ixelles in Brussels, this exhibition provides a comprehensive and unique overview of the main trends in Belgian art from the *fin-de-siècle* to the 1940s. Belgian art of this period characterised by an intense quest for modernity displays both international influences and specifically local features and is particularly notable for its advanced approaches and creative boldness and the tension between a strong attachment to reality and boundless imagination. It is an art that stands out for its creative freedom, dazzling colour and enigmatic atmospheres.

From realism to the modern landscape

The exhibition begins in the Grand Hall with pieces from the second half of the 19th century, a time when modern art began to emerge in Belgium from realism and naturalist landscape painting under the influence of the main European artistic centres –especially France, whose most famous artists exhibited regularly in Brussels for several decades.

Building on a local tradition of attachment to reality, the influence of Gustave Courbet and his revolutionary naturalist painting, straightforward and harsh, and the Barbizon school artists with their interest in pared-down, directly painted rural landscapes gave rise to a Belgian art centred on themes of modern, urban and rural life.

This trend evolved towards a social realism at the end of the century with artists such as Constantin Meunier, Charles Degroux and Eugène Laermans.

The interest in nature shown by painters such as Hippolyte Boulenger and Louis Artan marked the starting point for explorations of the local landscape in which painting techniques became increasingly gestural and free, heralding the subsequent Impressionist trends.

Impressionism and its wake

Groups such as the *Cercle des XX* (active between 1883 and 1893) and the *Libre Esthétique* (1893–1914) played a fundamental role in the development of innovative landscape painting, and all the leading masters of French modern art from Impressionism to the early avant-gardes exhibited in their salons. Octave Maus, a collector (several of the works in the exhibition belonged to him), critic and essential driving force behind the Brussels cultural scene in its quest for renewal, was a key figure in this respect.

Inspired by these examples and hungry for modernity, in the 1880s many Belgian artists were drawn to experimenting with light and colour using the techniques of the Impressionists and Pointillists. They developed a style of their own, Luminism, a movement of paramount importance in Belgian art embodied by artists such as Théo van Rysselberghe, Willy Finch, Anna Boch, Émile Claus and even the Spaniard Darío de Regoyos. In addition to them, special mention should be made of the work of James Ensor, halfway between Impressionism and Expressionism and marked by a somewhat extravagant subject matter and a very personal colourist style.

From Symbolism to the avant-gardes

In contrast to the Realist and Impressionist trends focused on observation of life in a country then undergoing industrialisation and experimentation with atmospheric painting, in the late 19th century the evocative Symbolist aesthetic and its detachment from reality heralded one of the most distinctive features of Belgian art in artists such as Fernand Khnoff, Félicien Rops and Léon Spilliaert: a fondness for dreamlike and disturbing worlds, which Surrealism brought to a brilliant climax.

Symbolism and its departure from the depiction of reality that had previously prevailed in Belgian art paved the way for an avant-garde of its own that would venture into new territories in the first decades of the twentieth century. For instance, Rik Wouters, Louis Thévenet and Jos Albert favoured a radical use of pure colour deriving from French Fauvism. Expressionism, for its part, focused on rural and intimate scenes, with earthy colours and forms that were harsh and simple (in which Cubism was also reflected) or even naïve.

Surrealism

The pinnacle of 20th-century European art, Belgian Surrealism is represented in the exhibition by its two greatest practitioners: René Magritte and Paul Delvaux.

Magritte's works from the late 1920s onwards display an astonishing and lyrical figurative universe in which beings, objects and settings establish relationships that defy logic. His enigmatic paintings, executed with the utmost creative freedom, challenge the viewer to decipher the codes concealed, for example, behind his unmistakable male silhouettes in hats.

Delvaux's compositions have theatrical settings reminiscent of classical architecture, occupied by nude, impassive female figures who together form a disconcerting, motionless and silent oneiric world somewhere between dream and reality.

05/04
30/07

de martes a domingo
de 10 a 14 y de 16:30 a 20:30 horas

Plaza Tetuán, 23. València
www.fundacionbancaja.es

ORGANIZAN

Museo
Carmen Thyssen
Málaga

COLABORA

MUSÉE
D'IXELLES
MUSEUM
VAN ELSENE